

Beslutade av Miljöskyddsnämnden 2006-12-12, § 88
Reviderade 2007-05-29, MN § 44
Reviderade 2009-03-31, MN § 20
Reviderade 2013-12-10, MN § 59
Reviderade 2017-05-11, MN § 25

Riktlinjer för enskilda avloppsanläggningar

Lagstiftning

Miljöbalken

Avloppsvatten är ett samlingsbegrepp för olika sorters förorenat vatten. Spillvatten från hushåll är en typ av avloppsvatten som innehåller bland annat, bakterier, virus och näringsämnen. Avloppsvatten ska enligt miljöbalken 9 kapitlet 7 § avledas och renas eller tas omhand så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För hushåll inom det kommunala verksamhetsområdet för vatten och avlopp görs detta genom anslutning till det kommunala avloppsnätet. För hushåll inom samfälligheter kan rening av avloppsvatten ske i en gemensamhetsanläggning.

Finns det inte möjlighet att ansluta avloppsvattnet till det kommunala avloppsnätet eller annan gemensamhetsanläggning ska det renas i en enskild avloppsanläggning. Med enskild avloppsanläggning avses exempelvis en trekammarbrunn med infiltration, markbädd eller minireningsverk. Det förekommer även att avloppsvatten samlas upp i en sluten tank.

De flesta enskilda avloppsanläggningar kräver tillstånd från kommunens miljöskyddsnämnd, enligt 13 § Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899). Några typer av anläggningar, exempelvis anläggningar utan anslutning av WC, kräver på vissa platser i kommunen endast skriftlig anmälan till miljöskyddsnämnden.

Havs-och vattenmyndighetens allmänna råd 2016:17

Allmänna råd är Havs-och vattenmyndighetens tolkning av gällande lagstiftning och innehåller generella rekommendationer om tillämpning av lagar och regler.

Enligt dessa råd är det upp till miljöskyddsnämnden i respektive kommun att bedöma i vilka områden i kommunen som det ställs strängare reningskrav, **hög skyddsnivå**. I övriga områden gäller **normal skyddsnivå**. Man utgår

från att behoven av rening kan variera i landskapet, både utifrån hälsoskydd och miljöskydd.

Eftersom en rimlighetsbedömning alltid ska göras när man bedömer vilka krav som ska ställas, kommer de högre reduktionskraven i de allmänna råden främst att tillämpas vid nyetablering av enskilda avloppsanläggningar. I kommunens vattenskyddsområden tillämpas dock som regel alltid hög skyddsnivå avseende hälsoskydd.

Strategiska dokument

De strategiska dokument som styr arbetet vid handläggningen av enskilda avlopp i Alingsås kommun är:

- Strategi för vatten och avlopp i Alingsås kommun
- Skyddsföreskrifter för vattenskyddsområden
- Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö

Normal skyddsnivå

För att uppfylla kraven på **normal skyddsnivå för miljöskydd**, enligt Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd 2016:17 måste avloppsanordningen uppfylla följande kriterier:

- Avloppsanordningen är i den mån det behövs försedd med larm om det uppstår drift-, eller andra funktionsstörningar
- Utsläpp av avloppsvatten får inte medverka till en väsentligt ökad risk för smitta eller annan olägenhet
- Den hantering av restprodukter från anordningen som äger rum på fastigheten, ska skötas på ett hygieniskt acceptabelt sätt
- Fosfatfria tvättmedel och fosfatfria hushållskemikalier skall används
- Avloppsanordningen förväntas uppnå minst 90 % reduktion av organiska ämnen (mätt som BOD₇)
- Avloppsanordningen förväntas uppnå minst 70 % reduktion av fosfor (tot-P)
- Avloppsanordningen möjliggör återvinning av näringsämnen ur avloppsfraktioner eller andra restprodukter
- Åtgärder vidtas för att minimera risk för smitta eller annan olägenhet för djur

Anläggningar som bedöms uppfylla kraven på **normal skyddsnivå för miljöskydd**:

- Minireningsverk med efterpolering
- Slamavskiljning med efterföljande infiltration
- Slamavskiljning med efterföljande markbädd och kompletterande fosforrening/efterpolering
- Urinseparerande WC med separat uppsamling av urin, med övrigt spillvatten till slamavskiljning med efterföljande markbädd eller infiltration

- WC till sluten tank och BDT-vatten till slamavskiljning med efterföljande markbädd eller infiltration

Vid renovering eller förbättringar av befintliga anläggningar tillämpas som regel normal skyddsnivå avseende miljöskydd. I kommunens vattenskyddsområden krävs alltid hög skyddsnivå avseende hälsoskydd.

Vid nya WC-utsläpp krävs hög skyddsnivå om avloppet ligger inom ett område med hög skyddsnivå.

Hög skyddsnivå

För att uppfylla kraven på **hög skyddsnivå miljöskydd**, enligt Havs- och Vattenmyndighetens allmänna råd 2016:17, måste avloppsanordningen utöver kraven som gäller för normal skyddsnivå även uppfylla följande kriterier:

- Avloppsanordningen förväntas uppnå minst 90 % reduktion av fosfor (tot-P)
- Avloppsanordningen förväntas uppnå minst 50 % reduktion av kväve (tot-N)
- Ytterligare krav utöver den huvudsakliga reningen i anordningen vidtas för att uppnå en **hög nivå för hälsoskydd**. Exempelvis kan det finnas behov av att förbjuda vissa utsläpp, att göra utsläppspunkten mer svårtillgänglig, att öka anordningens robusthet eller att lägga till reningssteg som ytterligare reducerar föroreningsinnehållet.

Anläggningar som bedöms uppfylla kraven på **hög skyddsnivå miljöskydd**:

- Minireningsverk med efterpolering
- Slamavskiljning med efterföljande infiltration, under förutsättning att jordmaterialet består av ett mäktigt sandlager med stort avstånd till grundvattnet
- Sluten tank för WC/komposterande toalett, BDT-vatten till slamavskiljning med efterföljande infiltration eller markbädd
- Urinseparerande WC med separat uppsamling av urin, övrigt spillvatten till slamavskiljning med efterföljande infiltration eller markbädd.

Anläggningar som bedöms uppfylla kraven på **hög skyddsnivå för hälsoskydd**:

- Minireningsverk med efterpolering som har dokumenterad effekt att rena bakterier så att det uppnår minst god badvattenkvalitet på utgående vatten från reningsverket
- Slamavskiljning med efterföljande infiltration
- Slamavskiljning med efterföljande markbädd och kompletterande fosforrening/efterpolering
- Sluten tank för WC/komposterande toalett, BDT-vatten till slamavskiljning med efterföljande infiltration eller markbädd

- Urinseparerande WC med separat uppsamling av urin, övrigt spillvatten till slamavskiljning med efterföljande infiltration eller markbädd.

Område där hög skyddsnivå krävs

I följande områden krävs **hög skyddsnivå för hälsoskydd** vid inrättande av enskilda avlopp:

- Kommunens vattenskyddsområden (enligt de kartor som tillhör skyddsföreskrifterna för Färgen, Ömmern, Sollebrunn, Gräfsnäs Magra och Ödenäs)

I följande områden krävs **hög skyddsnivå både miljöskydd och hälsoskydd** vid inrättande av enskilda avlopp:

- I tillrinningsområde till sjöarna Anten och Mjörn dock längst 500 m från sjöarnas strandlinje.
- 500 meter på båda sidor Mellbyån och Säveån
- 100 meter på båda sidor om bäckarna; Loobäcken, Mörlandaån, Iglasjöbäcken, Vängaån, Vikarydsbäcken, Olstorpabäcken, Risabäcken, Holmabäcken, Stenbäcken, Kampetåbäcken, Trulsabäcken, Kampagårdsbäcken, Fjällsjöbäcken/Saxebäcken, Kärrbobäcken och Forsån
- Västra bodarna, de delar som inte har kommunalt avlopp
- Inom 100 meter från Stora Fjällsjöns badplats
- Områden med grundvattenmagasin med mycket stor eller stor sårbarhet
- Område där det enligt 2 § "Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön" krävs tillstånd att inrätta avloppsanläggning för BDT-vatten

Område där kommunalt VA planeras

I följande områden är det aktuellt med kommunalt VA. I dessa områden bör inga tillstånd ges till nyetablering av enskilda avlopp. För befintliga hus med konstaterad olägenhet på grund av utsläpp av avloppsvatten, kan nämnden bevilja tidsbegränsat tillstånd för sluten tank till dess att anslutning till kommunalt avlopp är möjlig. Följande områden berörs:

- Sundet
- Skämningared
- Svanvik
- Alingsås-Hulabäck
- Lygnared
- Saxebäcken
- Simmenäs (udden)
- Västra bodarna

Områden med gemensamhetsanläggningar

I områden med gemensamhetsanläggningar för avloppsrening ska i första hand en anslutning till denna prövas om kapacitet finns och i andra hand prövas en enskild lösning.

Följande områden berörs:

- Närsbo
- Nolhagen
- Skaftared
- Långared

Områden med problem att lösa vatten- och avloppsförsörjning

Dessa områden präglas av dåliga förutsättningar för att kunna lösa vatten- och avloppsfrågorna med många enskilda borrhållningar, otillräckliga skyddsavstånd mellan vattenbrunnar och enskilda avloppsanläggningar samt påverkan från avloppsvatten i vattendrag och diken.

Det krävs en samlad bedömning och en långsiktigt hållbar lösning av avloppsreningen från enskilda avloppsanläggningar i hela området

Följande områden berörs:

- Bryngeskog

Övrigt

Vid nybyggnation medges inte avloppslösning som innebär att allt avloppsvatten leds till slutentanken. En slutentank för allt avloppsvatten är inte en långsiktigt hållbar lösning. För befintliga hus med konstaterad olägenhet på grund av otillfredsställande rening kan tillstånd till slutentank för allt avloppsvatten medges om inga andra alternativ finns.